

ACTIVITEITENVERSLAG 2013

WATERREGULATOR

Vlaamse overheid

Vmm

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

WATERREGULATOR

INHOUDSOPGAVE

1	De WaterRegulator	3
1.1	Opdrachten en situering.....	3
1.2	Werkingsmiddelen	4
2	Reguleringsmodel	5
3	Activiteiten in 2013.....	7
3.1	Prestatie- en efficiëntievergelijking	7
3.2	Onderzoek	8
3.3	Adviezen.....	16
3.4	Creëren van transparantie.....	18
3.5	Internationale samenwerking - Expertgroep 'Equitable Access'	23
3.6	Overzichten.....	24

COLOFON

Samenstellers

Dienst Reguleringsinstantie - WaterRegulator

Wijze van refereren

Activiteitenverslag WaterRegulator 2013

Verantwoordelijke uitgever

Katrien Smet, VMM

Fotografie

Coverfoto: IWVA Station Torreele
Shutterstock.com

Depotnummer

D/2014/6871/030

1 DE WATERREGULATOR

1.1 Opdrachten en situering

Het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending omschrijft de opdrachten van de reguleringsinstantie (zie kader). De reguleringsinstantie – WaterRegulator genoemd – werd eind 2009 geoperationaliseerd als subentiteit van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). De invulling van de opdrachten gebeurt stapsgewijs, rekening houdend met de beschikbare middelen, de expertise en de andere opdrachten van de VMM voor leidingwater.

Afdeling 2. - Reguleringsinstantie

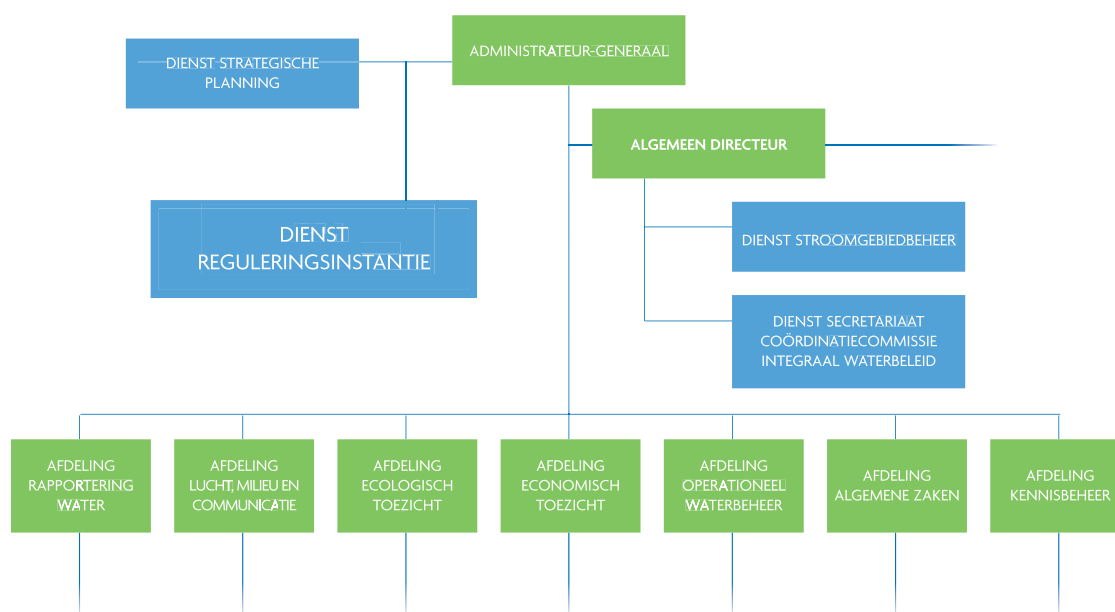
Onderafdeling 3. - Doel en opdrachten

Artikel 12.

- § 1. De reguleringsinstantie heeft als opdracht te inventariseren, te evalueren, te adviseren en te rapporteren over alle aangelegenheden met betrekking tot water bestemd voor menselijke aanwending.
- § 2. De reguleringsinstantie geeft, binnen de haar overeenkomstig § 1 toegewezen opdracht, advies over en legt voorstellen voor aan de Vlaamse regering met betrekking tot:
- 1° passende en doelmatige mechanismen voor de harmonisering, transparantie, functiescheiding en regulering met betrekking tot de productie, de invoer, de doorvoer, de levering, de tarieven en het gebruik van water bestemd voor menselijkeaanwending, geleverd door exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk;
  - 2° de uitwerking en uitvoering van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen;
  - 3° de investeringsplanningen in de waterdistributienetwerken, in de productie en in de invoer en doorvoer van water bestemd voor menselijke aanwending door de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk;
  - 4° het in artikel 16, § 1, bedoelde algemeen waterverkoopreglement;
  - 5° de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk;
  - 6° de invoering van een normstelsel voor duurzaam watergebruik.
- § 3. De reguleringsinstantie vergelijkt door middel van onder meer de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie, zoals vastgesteld in § 7, eerste lid de prestaties en de efficiëntie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.
- § 4. De reguleringsinstantie voert op eigen initiatief of op verzoek van de Vlaamse regering studies uit in verband met de opdrachten zoals bedoeld in § 1 en § 2.
- § 5. De reguleringsinstantie inventariseert, evalueert en rapporteert jaarlijks vanaf het jaar na haar oprichting aan de Vlaamse regering over onder meer:
- 1° de toepassing van de in artikel 8 bedoelde openbare dienstverplichtingen;
  - 2° het in artikel 16, § 1 bedoelde algemeen waterverkoopreglement;
  - 3° de in § 2, 5°, en § 3 bedoelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.
- § 6. De reguleringsinstantie voert alle andere taken uit die haar door decreten, besluiten, reglementen en beslissingen van de Vlaamse regering betreffende de organisatie van de levering van het water bestemd voor menselijke aanwending worden toevertrouwd.
- § 7. De Vlaamse regering stelt nadere regels vast met betrekking tot de kostenstructuur, de boekhouding en de daaraan gekoppelde maatstafconcurrentie van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk.

De Vlaamse regering kan de opdrachten van de reguleringsinstantie nader omschrijven.

Figuur 1: Organogram VMM met positionering dienst Reguleringsinstantie

Bron: VMM

1.2 Werkingsmiddelen

Om een goede werking van de reguleringsinstantie mogelijk te maken heeft de Vlaamse Regering beslist een multidisciplinair team samen te stellen. De minimumbezetting van dat team bestaat uit: een personeelslid rang A2; een personeelslid rang A1 en een personeelslid niveau B. In 2013 bestond het team uit 3 VTE. De reguleringsinstantie kan daarnaast rekenen op ondersteuning van diensten van de VMM, zoals van de juridische dienst, de dienst externe communicatie en de dienst personeel en vorming. De in 2013 specifiek aan de reguleringsinstantie ter beschikking gestelde werkingmiddelen, voor het uitvoeren van specifiek onderzoek, bedroegen 82.000 euro. De VMM compenseert intern de personeels- en de werkingkosten voor de reguleringsinstantie met de toegekende werkingkredieten op de VMM-begroting.

2 REGULERINGSMODEL

In 2010 werd een reguleringsmodel voor de WaterRegulator uitgetekend dat ook in 2013 nog werd toegepast. De analyse van reguleringsmethoden in buurlanden toonde onder meer aan dat wat organisatie en structuur betreft, de drinkwatersector zowel in Nederland als in het Waals Gewest nauw aansluit bij de drinkwatersector in Vlaanderen. Op basis van de wijze van regulering in Nederland en Wallonië werd, rekening houdend met de kenmerken van de Vlaamse watersector en met de opdrachten die decretaal toegewezen werden aan de reguleringsinstantie, een stappenplan uitgewerkt. In dat plan start de reguleringsinstantie met een uitgebreide adviserende functie en met een prestatie- en efficiëntievergelijking van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk. Het reguleringsmodel zal wellicht aangepast worden naar aanleiding van de regionalisering van de prijscontrole van drinkwaterproductie en -levering.

De uitvoering van een **prestatie- en efficiëntievergelijking** van de exploitanten werd deels toevertrouwd aan de watermaatschappijen zelf. Alle in Vlaanderen actieve exploitanten verbonden zich tot het jaarlijks vergelijken van minstens één aspect van de bedrijfsvoering door middel van een procesbenchmark. AquaFlanders coördineert die procesbenchmarks. Het uitvoeren ervan maakt het mogelijk voor de watermaatschappijen om hun onderlinge prestaties per proces te vergelijken. De resultaten van die oefening vormen een goede basis om concrete verbeterprojecten voor efficiëntieverhoging op te zetten. Door de uitvoering van de procesbenchmark toe te vertrouwen aan de watermaatschappijen worden deze geresponsabiliseerd. Bovendien zijn zij de experts in de processen voor de productie en levering van drinkwater en daarom het best geschikt om die procesbenchmark uit te voeren. De procesbenchmarks worden door de sector gefinancierd. De WaterRegulator volgt die procesbenchmarks op en zal over de resultaten communiceren met alle stakeholders. Om tot een sunshineregulering te komen, is het immers noodzakelijk dat er degelijk en voor een voldoende ruim publiek gerapporteerd wordt over de resultaten. De resultaten van de prestatie- en efficiëntievergelijking moeten bij elk van de exploitanten leiden tot het opstellen en uitvoeren van actieplannen. Die actieplannen zullen door de WaterRegulator ter kennisgeving opgevraagd worden en de uitvoering ervan zal worden opgevolgd.

Om de adviserende rol degelijk uit te bouwen, startte de WaterRegulator met het gestructureerd verzamelen van informatie over tarieven, tariefstructuren, financiële cijfers, waterbalans en statuten in een databank, 'waterbank' genoemd. De informatie wordt voornamelijk ingezameld als basis voor de onderzoeken die de WaterRegulator uitvoert. De resultaten van die **onderzoeken** worden gepubliceerd en dienen als basis voor **aanbevelingen en adviezen** aan de watermaatschappijen en de Vlaamse minister van Leefmilieu.

Al vanaf het eerste jaar na de operationalisering werden verzamelde cijfers gebundeld in een sectorrapport. Dat sectorrapport, 'Watermeter', draagt sterk bij tot het **creëren van meer transparantie** in de publieke watervoorziening in Vlaanderen.

De afspraken over gegevensuitwisseling en benchmark tussen de watermaatschappijen, AquaFlanders en de VMM als WaterRegulator zijn vastgelegd in een protocol.

3 ACTIVITEITEN IN 2013

3.1 Prestatie- en efficiëntievergelijking

3.1.1 Uitvoering van het meerjarenplan procesbenchmarks

In 2011 werd een meerjarenplan opgesteld waarin voor de periode 2012-2016 vastgelegd werd welke processen zullen worden vergeleken in de procesbenchmarks. Zoals vermeld bij de bespreking van het reguleringsmodel, wordt de uitvoering van de procesbenchmarks, toevertrouwd aan de watermaatschappijen gecoördineerd door AquaFlanders. Voor elk proces is voorzien in een studie-, een registratie- en een rapporteringsfase. De uitvoering van het meerjarenplan liep vertraging op. Pas eind 2013 werd door AquaFlanders een externe consultant aangesteld die de uitvoering van de eerste drie processen, zal begeleiden.

De vergelijking voor het proces 'debiteurenopvolging' startte eind 2013 op met de eerste werkgroepvergaderingen in het kader van de studiefase. De WaterRegulator volgt de procesvergelijking mee op. In eerste instantie wordt het te benchmarken proces op basis van stroomschema's schematisch vastgelegd. Vervolgens wordt op basis van een uitgewerkt maturiteitsmodel de maturiteit van de sector in beeld gebracht. Daarna zullen op basis van kritische prestatie-indicatoren de prestaties van de maatschappijen binnen het proces kwantitatief geëvalueerd worden. Eind 2014 zal een eerste benchmarkrapport over het onderwerp 'debiteurenopvolging' beschikbaar zijn.

3.1.2 Efficiëntiemeting

Op basis van in 2012 door de watermaatschappijen aangeleverde data werd een beperkte statistische efficiëntieanalyse uitgevoerd die gebruik maakte van de daartoe in 2011 ontwikkelde methodologie. Een diepgaandere analyse is nodig om verdere conclusies te kunnen trekken over de efficiëntie van de maatschappijen en de methode van efficiëntiemeting. Er wordt in 2014 verder werk gemaakt van het testen van de methodologie.

3.2 Onderzoek

3.2.1 Onderzoek naar een uniforme tariefstructuur

De WaterRegulator zette in 2013 het onderzoek naar een wetenschappelijk onderbouwde beoordelingsmethode voor tariefstructuren om de doorrekening van de kosten voor publieke watervoorziening door de verschillende watermaatschappijen uniformer te maken verder. Het doel van een uniforme tariefstructuur is om prijsverschillen tussen maatschappijen voor de leidingwatercomponent van de integrale waterfactuur transparant te maken en niet groter te maken dan nodig. Daarnaast moet de structuur ook bijdragen aan de doelstelling van duurzaam watergebruik. De focus van het onderzoek ligt op de kleinere leidingwaterverbruikers : huishoudelijke abonnees, kleinindustrie en landbouw.

VITO ontwikkelde, in opdracht van de WaterRegulator, een beoordelingsmethode voor tariefstructuren waarbij naast het stimuleren van duurzaam leidingwatergebruik en ook ecologische, economische en sociale aspecten in beschouwing worden genomen. Om de impact van een structuur te kunnen beoordelen moet een goede tariefstructuur meer zijn dan enkel een generieke formule en moeten ook een aantal parameters zoals volumegrenzen en tarieven nader gespecificeerd worden. Zo werd, naar analogie met de tariefstructuur in Wallonië, per watermaatschappij één tarief ('GKMij'), uitgedrukt in €/m³, bepaald. Het voorstel om te werken met één tarief per watermaatschappij biedt ook mogelijkheden om een methode op te zetten ter onderbouwing van dit 'tarief'.

De tariefscenario's werden vergeleken en beoordeeld met behulp van indicatoren voor de vijf vooropgestelde criteria. Deze criteria zijn : duurzame kostenterugwinning, duurzaam waterverbruik, eenvoud, billijkheid en uniformiteit. Elk criterium woog bij de beoordeling van een scenario even zwaar.

Resultaten

Het onderzoek geeft aan dat de huidige – beperkt in regelgeving vastgelegde – tariefstructuur reeds een sterke formule is voor de onderzochte criteria. De voorstellen om te komen tot een 'optimale' uniforme tariefstructuur zijn verfijningen van de huidige situatie. Een uniforme tariefstructuur voor drinkwaterproductie en –levering die voorziet in een duurzame kostenterugwinning, duurzaam watergebruik stimuleert, relatief eenvoudig is, billijk is en uniformere tarieven genereert, blijkt mogelijk.

Er is een groot verschil tussen de drinkwatermaatschappijen in kostenstructuren, in het aantal abonnees, in de klantensamenstelling en in hun jaarlijks gemiddeld verbruik. Daarom is het ook logisch dat de prijs voor leidingwater zal verschillen tussen maatschappijen. Eén unieke structuur met volledig identieke volumegrenzen en identieke tarieven kan niet tot een goede kostenterugwinning leiden voor alle maatschappijen gelijktijdig. Een optimale tariefstructuur zal daarom moeten gebaseerd worden op een evenwicht tussen parameters die vastliggen en parameters die per maatschappij kunnen ingevuld worden, eventueel binnen bepaalde grenzen.

Rekening houdend met de toepasbaarheid in Vlaanderen werd uitgaande van een long-list van mogelijke parameters een algemene tariefformule opgesteld. De parameters die weerhouden werden zijn: het verbruikte volume, het aantal gedomiceerden, het aantal wooneenheden en de capaciteit van de watermeter.

Verfijning nog mogelijk

Uitgangspunt voor de beoordelingsberekeningen was een gelijkblijvende totaal gefactureerde vergoeding. De achterliggende redenering hierbij was het feit dat de drinkwatervoorziening in Vlaanderen volledig kostendekkend is en dat de inkomsten uit de gefactureerde vergoeding dus de kosten dekken. Alternatieven waarbij meer of minder inkomsten gegenereerd worden, werden nog niet meegenomen, maar zijn zeker het onderzoeken waard. Zo zou een structuur kunnen opgezet worden met naast een begrensde vaste vergoeding een variabele vergoeding met drie tariefschijven. De tariefschijven worden zo vastgelegd dat de kosten voor productie en levering gedekt zijn met de inkomsten uit de vaste vergoeding en de eerste twee tariefschijven. Met de inkomsten uit de derde schijf zouden verplicht duurzaamheidsmaatregelen moeten getroffen worden.

Tot nu, werd in de beoordelingsmethode in het model aan alle criteria eenzelfde gewicht toegekend. Er waren geen objectieve maatstaven beschikbaar om bepaalde criteria meer of minder te laten doorwegen dan wel de mate hiervan te bepalen. Het kan uiteraard een beleidskeuze zijn om bijvoorbeeld meer in te zetten op duurzaam watergebruik. Het ontwikkelde rekenmodel laat toe om het gewicht van de criteria te variëren.

Verder lijkt een koppeling met het reeds eerder door de WaterRegulator gevoerde onderzoek naar kostentoerekening aan de doelgroepen aangewezen. Het organiseren van kruissubsidies tussen de doelgroepen door het invoeren van een uniforme tariefstructuur moet immers vermeden worden.

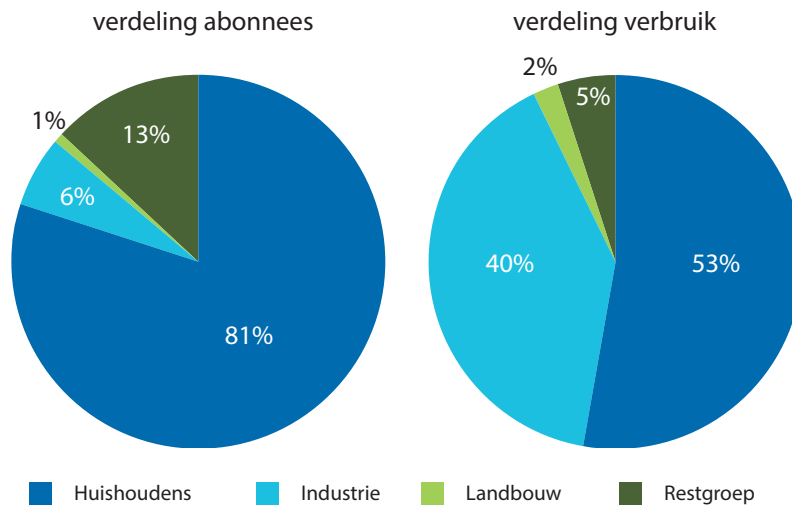
De WaterRegulator zal in 2014 het onderzoek verder verfijnen.

3.2.2 Klanten- en verbruiksprofielen

In het kader van het onderzoek naar een uniforme tariefstructuur was het eveneens noodzakelijk om ook een grondige analyse te maken van de klantenprofielen en verbruikspatronen. Men moet immers kunnen inschatten welke structuur voor welke verbruikers welke impact heeft.

De indeling van de klantenprofielen werd afgestemd op de drie in de 'Kaderrichtlijn Water' genoemde doelgroepen (huishoudens, industrie en landbouw). Voor elke doelgroep werd het respectievelijke aandeel in het totaal aantal abonnees berekend. Hieruit is gebleken dat ruim 80% van de abonnees huishoudens zijn en zij goed zijn voor meer dan de helft (53%) van het in 2010 gefactureerde leidingwater. De industrie vertegenwoordigt slechts 6% van het aantal abonnees maar is wel goed voor 40% van het verbruik. Landbouw vertegenwoordigt met 1% van de abonnees een zeer kleine groep en is goed voor iets meer dan 2% van het verbruik.

Figuur 2: Verdeling van abonnees en gefactureerd waterverbruik over doelgroepen (2010)

Bron: Watermeter 2012

Uit onderzoek is ook gebleken dat schijfgrenzen (volumegrenzen) een belangrijke factor zijn in een tariefstructuur. Het is dan ook van cruciaal belang om een duidelijk en gedetailleerd inzicht te hebben in de verbruikspatronen van leidingwater van de verschillende groepen. Een goede tariefstructuur moet niet alleen bijdragen aan de doelstelling van duurzaam watergebruik en ervoor zorgen dat elke groep zijn 'redelijke' bijdrage levert. Ze moet er tegelijkertijd ook voor zorgen dat er voldoende inkomsten zijn om de exploitatie van het openbaar netwerk te garanderen én de mogelijkheid creëren om de nodige investeringen in de infrastructuur te kunnen doen. Het bepalen van correcte verbruik / tariefschijven is dus essentieel voor het welslagen van een tariefstructuur.

De WaterRegulator heeft op basis van de facturatieperiode en het gefactureerde verbruik in 2010 voor elke abonnee het jaarleidingwaterverbruik berekend. Uit de analyse blijkt dat nagenoeg 75% van alle abonnees een leidingwaterverbruik heeft dat lager ligt dan 100 m³ per jaar. Huishoudens hebben onmiskenbaar het grootste aandeel in die groep '< 100 m³ verbruikers' (59% van 75%). De grootste concentratie huishoudens heeft een verbruik tussen 50 en 100 m³. Voor de groep industrie blijkt dat, ten opzichte van alle verbruiksschijven, er significant meer verbruik zit in de schijven tussen 1.000 m³ en 6.000 m³. Het echte grote industriële verbruik zit echter vooral in de schijven boven 100.000 m³. Dat zijn weliswaar een zeer beperkt aantal abonnees (0,004%), maar die samen wel evenveel verbruiken als 75% van alle abonnees. De landbouw heeft een zodanig klein aandeel in het leidingwaterverbruik dat er niet veel conclusies te trekken zijn.

Tabel 1: Verdeling van berekend jaarleidingwaterverbruik opgedeeld in jaarverbruikschijven (2010)

Verbruikschijven (van - tot m ³)	TOTAAL		HUISHOUDENS		INDUSTRIE		LANDBOUW	
	% van aantal abonnees	% van aantal m ³ Verbruik	% van TOTAAL aantal abonnees	% van TOTAAL aantal m ³ Verbruik	% van TOTAAL aantal abonnees	% van TOTAAL aantal m ³ Verbruik	% van TOTAAL aantal abonnees	% van TOTAAL aantal m ³ Verbruik
Geen of negatief verbruik*	10,73%	-0,50%	6,54%	-0,19%	1,84%	-0,16%	0,11%	-0,01%
van 0 m ³ tot 5 m ³	3,29%	0,08%	1,35%	0,03%	0,45%	0,01%	0,02%	0,00%
van 6 m ³ tot 10 m ³	2,92%	0,19%	1,59%	0,11%	0,32%	0,02%	0,01%	0,00%
van 11 m ³ tot 15 m ³	2,94%	0,30%	1,98%	0,21%	0,23%	0,02%	0,01%	0,00%
van 16 m ³ tot 25 m ³	6,59%	1,09%	5,11%	0,86%	0,34%	0,05%	0,02%	0,00%
van 26 m ³ tot 50 m ³	18,17%	5,47%	15,49%	4,72%	0,56%	0,16%	0,04%	0,01%
van 51 m ³ tot 100 m ³	29,50%	17,19%	26,56%	15,59%	0,57%	0,32%	0,08%	0,05%
van 101 m ³ tot 150 m ³	14,33%	13,88%	12,96%	12,63%	0,34%	0,32%	0,06%	0,06%
van 151 m ³ tot 200 m ³	5,55%	7,56%	4,92%	6,73%	0,20%	0,27%	0,04%	0,06%
van 201 m ³ tot 250 m ³	2,18%	3,83%	1,81%	3,20%	0,14%	0,25%	0,03%	0,05%
van 251 m ³ tot 350 m ³	1,58%	3,63%	1,17%	2,71%	0,19%	0,44%	0,04%	0,10%
van 351 m ³ tot 500 m ³	0,85%	2,77%	0,53%	1,73%	0,18%	0,58%	0,03%	0,12%
van 501 m ³ tot 1.000 m ³	0,80%	4,27%	0,37%	1,97%	0,28%	1,58%	0,05%	0,30%
van 1.001 m ³ tot 2.000 m ³	0,32%	3,40%	0,09%	0,93%	0,18%	1,93%	0,03%	0,38%
van 2.001 m ³ tot 6.000 m ³	0,18%	4,46%	0,04%	0,87%	0,12%	3,01%	0,02%	0,42%
van 6.001 m ³ tot 10.000 m ³	0,03%	1,85%	0,00%	0,24%	0,03%	1,47%	0,00%	0,07%
van 10.001 m ³ tot 20.000 m ³	0,02%	2,25%	0,00%	0,25%	0,02%	1,89%	0,00%	0,07%
van 20.001 m ³ tot 60.000 m ³	0,01%	3,02%	0,00%	0,08%	0,01%	2,87%	0,00%	0,06%
van 60.001 m ³ tot 100.000 m ³	0,00%	1,07%	0,00%	0,00%	0,00%	1,03%	0,00%	0,04%
van 100.001 m ³ tot 1.000.000 m ³	0,00%	7,61%	0,00%	0,00%	0,00%	7,61%	0,00%	0,00%
> 1.000.001 m ³	0,00%	16,59%	0,00%	0,00%	0,00%	16,59%	0,00%	0,00%
Totaal	100%	100%	81%	53%	6%	40%	1%	2%

* negatief verbruik kan veroorzaakt worden door een overschatting van het verbruik in voorgaande periodes. Bij de eerste reële meteropname zal dit bijgevolg leiden tot creditnota's en aldus tot negatief verbruik.

Bron: Watermeter 2012

3.2.3 Analyse kosteloze levering

De kosteloze levering van drinkwater roept regelmatig vragen op. Niets is immers gratis. Ook het kosteloos geleverde water heeft een prijs. Als aanzet voor het antwoord op die vragen maakte de WaterRegulator in 2013 een analyse van de kosteloze levering van leidingwater.

De analyse start met een vergelijking van de kosteloze levering van water en elektriciteit. Er wordt daarbij nagegaan of afstemming op de regeling voor gratis elektriciteit wenselijk is.

Aan de hand van data over de kosteloze levering van water wordt vervolgens de effectiviteit van de maatregel geïllustreerd. Er wordt nagegaan of de opzet bij de invoering van de kosteloze levering in 1997, namelijk het beschikbaar zijn van 40 liter veilig water per persoon per dag en het stimuleren van duurzaam watergebruik, gerealiseerd wordt. Tenslotte worden er in het rapport een aantal aanbevelingen geformuleerd.

Vergelijking kosteloze levering leidingwater en elektriciteit

De vergelijking van de kosteloze levering van leidingwater en de gratis levering van elektriciteit toont aan dat beide maatregelen sterk verschillen. Zo blijkt zowel de doelgroep voor het kosteloos geleverde water als het aandeel van het kosteloze deel in een factuur voor de meeste verbruikers groter. Uit de impactberekening en -analyse blijkt dat het beperken van de doelgroep voor de kosteloze levering van water tot die voor de gratis elektriciteit weinig meerwaarde biedt.

Effectiviteit kosteloze levering leidingwater

Er wordt geraamd dat alle watermaatschappijen in 2010 samen zo'n 82 miljoen m³ drinkwater kosteloos leverden. Dat is 23% van de totaal gefactureerde hoeveelheid leidingwater in 2010.

Na een analyse op basis van de beschikbare cijfers kan worden besloten dat nagenoeg elke inwoner in Vlaanderen in 2010 '40' liter drinkbaar leidingwater tot zijn beschikking had tegen een voordeliger tarief. Dit besluit kan getrokken worden omdat :

- de aansluitingsgraad op het publieke leidingwaternet nagenoeg 100% is,
- 15 m³ per jaar per persoon kosteloos geleverd moet worden, en
- de kwaliteit van dat leidingwater ruim aan de normen voldoet.

Algemeen kan dus worden gesteld dat in 2010 het doel van de kosteloze levering, nl. het beschikbaar zijn van 40 liter veilig water per persoon per dag, bereikt werd.

Ook het stimuleren van duurzaam watergebruik door de abonnees was aanleiding tot het invoeren van de maatregel. Of de kosteloze levering effectief aanleiding gaf tot een duurzamer watergebruik is moeilijk meetbaar. In andere rapporten (o.a. Watermeter 2012) wordt aangegeven dat het aan kleinverbruikers gefactureerde leidingwaterverbruik tijdens de periode 2002-2010 daalde. Deze daling is wellicht het gevolg van een combinatie van maatregelen die gezinnen namen (zuinigere toestellen, stijging verbruik 'ander' water, duurzamer watergebruik).

Een feit is wel dat met de verplichte kosteloze levering van water een progressieve tariefstructuur verplicht werd voor abonnees met gedomicilieerden. Onderzoek bevestigt dat een progressief tarief een grotere stimulans voor een duurzaam watergebruik is dan een vlak tarief. Hoe hoger het marginale tarief (= tarief van de hoogste tariefschijf), hoe meer verbruikers gestimuleerd worden om duurzaam om te gaan met water. Naast de hoogte van het marginale tarief zijn ook de schijfgrenzen bepalend voor de mate waarin een progressief tarief duurzaam waterverbruik kan stimuleren.

Kosteloze levering onder druk

De daling van het leidingwaterverbruik, die de laatste jaren vastgesteld wordt, verhoogt de druk op tarieven en tariefstructuren. Aangezien het grootste deel van de kosten vaste kosten zijn, streven de watermaatschappijen naar een verhoging van hun inkomsten uit vaste vergoedingen om zo hun inkomsten veilig te stellen. Het feit dat nagenoeg alle watermaatschappijen de laatste jaren overgeschakeld zijn naar het aanrekenen van een vaste vergoeding per wooneenheid en niet langer per abonnee is daar wellicht niet vreemd aan. De watermaatschappijen dringen ook steeds meer aan op een afschaffing of minstens een bijsturing van de kosteloze levering.

Hoe de verrekening van kosten van de kosteloze geleverde hoeveelheid water – zowel de kosten van het water zelf als de administratieve verwerkingskosten – worden verrekend ten aanzien van de abonnees bij elk van de watermaatschappijen gebeurt, is niet bekend. Er zijn geen verplichtingen noch richtlijnen met betrekking tot de tariefzetting voor drinkwaterproductie en -levering.

Verder onderzoek ter onderbouwing van een langetermijnvisie over de kosteloze levering en de doorrekening van de kosten voor publieke watervoorziening in het algemeen, is aangewezen. Daarbij moet onder andere worden nagegaan of de 15 m³ per persoon per jaar (= 40 liter per persoon per dag), die als minimumverbruik gold bij de invoering van de maatregel, nog actueel is en hoe groot het aandeel drinkbaar leidingwater daarin moet zijn. Ook zal moeten worden bepaald wat een 'redelijke' bijdrage van de doelgroepen in de kosten voor watervoorziening is. Door middel van een onderbouwde tariefstructuur kan er volgens de WaterRegulator voor gezorgd worden dat de doelgroepen die redelijke bijdragen aangerekend krijgen. De WaterRegulator zal de resultaten van deze analyse meenemen in de verfijning van het onderzoek naar een uniforme tariefstructuur voor drinkwaterproductie en -levering.

3.2.4 Naar een haalbare investeringsregulering

Er werd in de loop van 2013 door de WaterRegulator een studie uitgevoerd om de decretaal voorziene opdracht aangaande advisering van investeringen op een effectieve en efficiënte wijze in te vullen.

Theoretische aspecten

De omvang van de investeringen in waterinfrastructuur vormen een belangrijk aandachtspunt in de regulering van de watermaatschappijen. Ten aanzien van investeringen zijn prikkels te identificeren die (gereguleerde) natuurlijke monopolies zoals de watermaatschappijen aanzetten om te weinig te investeren. Investerings in infrastructuur zijn risicovol, vooral als er - als gevolg van vraagontwikkeling of tariefregulering - onzekerheid is of de investeringen wel terugverdiend kunnen worden. Er zijn echter ook prikkels om teveel te investeren. Als bijvoorbeeld kosten naar aanleiding van investeringen sowieso bij abonnees in rekening kunnen worden gebracht, worden de watermaatschappijen geprikkeld om over te investeren. Een tweede reden om teveel te investeren is om zo onberispelijk gedrag te vertonen. Een derde reden is dat kwaliteitsvolle dienstverlening in de “genen” van de onderneming zit, waarbij in mindere mate aandacht wordt besteed aan de vraag of de investeringen bijdragen aan de optimale sociale welvaart.

De regulering van investeringen maakt over het algemeen deel uit van een reguleringssysteem dat al andere mechanismen heeft ingebouwd om de hierboven beschreven prikkels tegen te gaan. Bij het vaststellen van prijzen door een regulator worden in meer of mindere mate prikkels ingebouwd om efficiënt te werken, ook inzake investeringen. Naarmate regulering meer stringent is, worden prikkels rondom efficiëntie sterker en zijn waarborgen nodig om de kwaliteit te handhaven. De kwaliteit van de dienst en de onderliggende infrastructuur kan worden geborgd door minimale kwaliteitseisen voor de infrastructuur op te stellen, door stimuleringsmechanismen te hanteren en indirect door vergelijkingen van kwaliteit van netwerken op te zetten.

Bij het opzetten van investeringsregulering ligt het voor de hand aan te sluiten bij de risico's die voortvloeien uit het reeds bestaande kader. Door te analyseren of risico's ten aanzien van onder- of overinvesteringen dominant zijn, wordt zo inzichtelijk waar de op te zetten regulering aandacht moet voor hebben. Verder kan aangesloten worden bij aandachtspunten die de markt identificeert. Bij de beoordeling van investeringen kan output- of inputregulering worden toegepast. Outputregulering ziet toe op de uitkomsten van investeringsbeslissingen -de output- waaronder de kwaliteit en efficiëntie van de activiteiten van een watermaatschappij. Inputregulering beoordeelt de inputs (kwaliteit van processen, van plannen of van individuele investeringsbeslissingen). Inputregulering is arbeidsintensiever en richt zich meer op de bedrijfsvoering van een watermaatschappij dan outputregulering.

Meersporenbeleid investeringsregulering

Het studiebureau stelt voor om voor de regulering van investeringen in publieke watervoorziening specifiek te kiezen voor een combinatie van asset management, het opmaken van beleidsplannen en outputregulering, als reguleringsmodel. Concreet betekent de methode dat de WaterRegulator er structureel op toeziet dat watermaatschappijen een asset management systeem opzetten en dat ze rapporteren over het gevoerde investeringsbeleid en dat de regulator zelf enkele indicatoren gaat monitoren.

De conclusie van het onderzoek dat de WaterRegulator uitvoerde geeft immers aan dat deze gecombineerde methode een solide basis biedt voor investeringsregulering. Deze is sterker dan de individuele componenten. Asset management stimuleert watermaatschappijen om investeringsprocessen op orde te hebben, beleidsplannen geven de regulator zicht op het gevoerde beleid en outputregulering zorgt ervoor dat de resultaten gemonitord kunnen worden. Deze mix is complementair aan mogelijke tariefreguleringsvormen en biedt waarborgen voor zowel kwaliteit als efficiëntie.

De drie verschillende onderdelen zijn van elkaar afhankelijk. Asset management en meer specifiek de procesbenchmark asset management speelt een centrale rol in de drie onderdelen. Daarnaast is het mogelijk dat door asset management de monitoring van de outputvariabelen kan verbeteren. Op basis van trends in de indicatoren (waaronder omvang investeringen, evolutie aantal leidingbreuken,...) kunnen risico's rondom kwaliteit en efficiëntie van het netwerk gesignaleerd worden. Sterke veranderingen of schommelingen kunnen aanleiding geven om op zoek te gaan naar een verklaring. Een verklaring voor bepaalde resultaten kan tot stand komen door de dialoog met watermaatschappijen aan te gaan en/of op basis van nader onderzoek. De beleidsplannen verschaffen belangrijk inzicht in beleidsdoelstellingen voor kwaliteit en de realisatie daarvan.

De drie onderdelen ondersteunen elkaar en hebben raakvlakken met de huidige regulering en de recent ingevoerde operationele openbare dienstverplichtingen (OODV's). Vanwege deze raakvlakken kunnen de extra administratieve lasten van de investeringsregulering beperkt blijven. Om de lasten te beperken is het belangrijk om nieuwe verplichtingen zoveel mogelijk te combineren. Rapportering over asset management kan gebeuren op basis van rapportering over de gerealiseerde procesbenchmarks die de sector opzet. Rapportering over het gevoerde beleid kan worden geïntegreerd in het langetermijnvoorzieningsplan dat werd ingevoerd via de OODV's.

3.3 Adviezen

3.3.1 Advies bij ontwerpbesluit operationele openbare dienstverplichtingen en bij ontwerpbesluit sociale openbare dienstverplichtingen

De WaterRegulator verstrekte op vraag van de Vlaamse minister van Leefmilieu advies bij het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 houdende reglementering inzake kwaliteit en de levering van water, bestemd voor menselijke consumptie, wat betreft het opleggen van openbare dienstverplichtingen met betrekking tot risicobeheer, crisisbeheer en leveringszekerheid.

Ook bij het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997, betreffende de samenstelling en de werking van de lokale adviescommissie omtrent de minimale levering van elektriciteit, gas en water en van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting en het algemeen waterverkoopreglement, verstrekte de WaterRegulator advies.

De WaterRegulator onderschrijft de invoering van de voorgestelde openbare dienstverplichtingen als aanvulling bij de regelgeving. Beide ontwerpbesluiten vormden een zinvolle invulling van de decretaal voorziene openbare dienstverplichtingen. Toch werden een aantal aandachtspunten en concrete voorstellen tot aanpassing geformuleerd.

Meer weten: <http://www.vmm.be/water/drinkwater/waterregulator/rapporten-en-adviezen>

3.3.2 Advisering prijsverhogingsaanvragen

Hoewel de bevoegdheden op het gebied van water vooral geconcentreerd zijn op gewestniveau, was de bepaling van de maximumprijs voor de waterdistributie in 2013 nog een bevoegdheid van de federale overheid. De watermaatschappijen kunnen de maximumtarieven die ze toepassen voor waterdistributie niet vrij verhogen, maar moeten hiertoe een aanvraag richten tot de federale minister van Economie. Deze wint, vooraleer een beslissing over de prijsverhogingsaanvraag te nemen, verplicht advies in bij de Commissie tot Regeling der Prijzen. Het opzet van deze prijzencommissie is de economische behoeften van onder meer de watermaatschappijen in overeenstemming te brengen met een sociaal aanvaardbaar prijsniveau voor de consument.

De commissie hoorde in 2013 de WaterRegulator als expert bij elke prijsverhogingsaanvraag van een watermaatschappij actief in Vlaanderen. De WaterRegulator verstrekte in 2013 negen dergelijke technische adviezen bij prijsverhogingsaanvragen.

De regulering van de prijs van de drinkwatercomponent wordt met de zesde staatshervorming geregionaliseerd. Immers : “De deelstaten zullen bevoegd zijn om de prijzen te controleren in materies die onder hun bevoegdheid vallen (... het waterbeleid, ...). De transversale maatregelen zoals de prijsblokkering zullen federaal blijven.” Concreet betekent dit dat de huidige prijscontrole (of tariefregulering) voor publieke waterlevering door de federale minister van Economie geregionaliseerd wordt. Na deze staatshervorming zal de regulering van de tarieven van de integrale waterfactuur, zowel drinkwatercomponent als saneringscomponenten, volledig op Vlaams niveau gebeuren.

De WaterRegulator is van mening dat een regulering van de drinkwaterprijs noodzakelijk blijft omdat het een elementaire basisbehoefte is. Bovendien gaat het om een natuurlijk monopolie, wegens het kapitaalsintensieve karakter van deze activiteiten. Tariefregulering is ook belangrijk om de toegankelijkheid, de kwaliteit en de betaalbaarheid van water te waarborgen.

De regionalisering biedt een aantal opportuniteiten. Zo maakt ze een meer directe koppeling mogelijk tussen het waterbeleid en de waterprijs. Als Vlaanderen bijvoorbeeld de invoering van nieuwe openbare dienstverplichtingen beslist, dan kan bij de totstandkoming van de regelgeving al nagedacht worden over het doorrekenen van de kostprijs.

Er is ook synergie mogelijk tussen de sturing van de drinkwatercomponent en de saneringscomponent en er is een koppeling mogelijk met het integrale waterbeleid.

Voorts sluit tariefregulering aan bij de huidige taken van de VMM die al over een uitgebreide expertise beschikt, inzake toezicht en regulering. De VMM beschikt voor haar economische taken over heel wat instrumenten. Er gebeurt nu al een prestatie- en efficiëntievergelijking. Er is ook al een rapporteringskader voor drinkwater en afvalwater, er zijn rekenmodellen en er is een overlegplatform.

De WaterRegulator voert in 2014 samen met de Economisch Toezichthouder een screening uit naar haalbare tariefreguleringsmethodes voor de verschillende componenten van de integrale waterfactuur. Daarnaast zullen ook de noodzakelijke aanpassingen aan de regelgeving worden onderzocht, zowel voor de procedures als voor de instrumenten en de handhaving. Dit alles om op relatief korte termijn een onderbouwde methode voor tariefregulering uit te kunnen bouwen.

3.4 Creëren van transparantie

3.4.1 Watermeter 2012

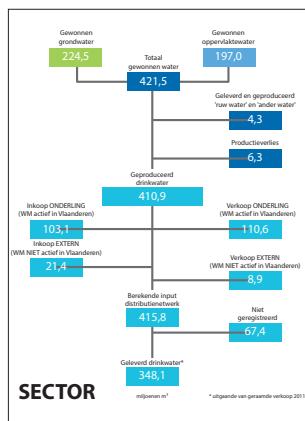
Voor het derde jaar op rij publiceerde de VMM het rapport 'Watermeter'. De VMM wil als WaterRegulator bijdragen tot een verhoogde transparantie in de productie en levering van leidingwater door het publiek beschikbaar stellen van deze kerncijfers. Vooral de publicatie 'Watermeter' draagt daartoe bij. Naast een actualisatie van de kerncijfers worden jaarlijks een aantal nieuwe elementen aangebracht. De WaterRegulator beschikt ook steeds over meer en meer cijfers, wat toelaat om veel van de informatie mee te geven tot op het niveau van de watermaatschappijen. Zo is in de uitgave Watermeter 2012 onder meer een overzicht toegevoegd van de infrastructuur voor productie en levering van leidingwater zoals netlengte en opslagcapaciteit per watermaatschappij. De waterbalans voor Vlaanderen is in Watermeter 2012 ook ontleed tot op het niveau van de watermaatschappijen. Naast het overzicht van de tariefstructuren voor gezinnen werd er dit jaar ook een overzicht toegevoegd van de tariefstructuren en capaciteitsvergoedingen die gehanteerd worden voor bedrijven.

Kenmerken van de drinkwatervoorziening in Vlaanderen

Het aantal exploitanten is daalt. De kleinere exploitanten verdwijnen, de grotere worden groter. Exploitanten zetten ook onderling samenwerkingsverbanden op.

De waterbalans

Figuur 3: Waterbalans voor de sector in miljoen m³ (2011)

Bron: Watermeter 2012

Er is in deze editie een waterbalansfiguur per watermaatschappij opgenomen. 53% van het water dat gewonnen wordt voor de Vlaamse sector is grondwater, 47% is oppervlaktewater. De Watergroep en Pidpa zijn de grootste grondwaterwinners. De Watergroep wint 106 mln. m³ grondwater, Pidpa wint bijna 66 mln. m³. AWW is met 142 mln. m³ de grootste oppervlaktewaterwinner. ISWA en IWVA winnen samen 10 mln. m³ grondwater. TMVW heeft een beperkte winningscapaciteit en koopt het overgrote deel van het door hun geleverde water in. IWVB wint geen water en koopt alle geleverde water in. VIVAQUA wint 51 mln. m³ water voor Vlaanderen en verkoopt hiervan 48 mln. m³ aan andere Vlaamse exploitanten. Zelf levert het 2 mln. m³ aan Vlaamse abonnees.

De totale geproduceerde hoeveelheid water in 2011 is 421 mln. m³. De geleverde hoeveelheid water aan abonnees wordt geraamd op 348 mln. m³, het niet geregistreerd verbruik op zo'n 67,4 mln. m³ of 16% van de berekende input in het distributienet.

Drinkwaterkwaliteit

De kwaliteit van het water aan de kraan is van een goede kwaliteit, ook de kwaliteit van het water in het net voldoet in ruime mate aan de normen.

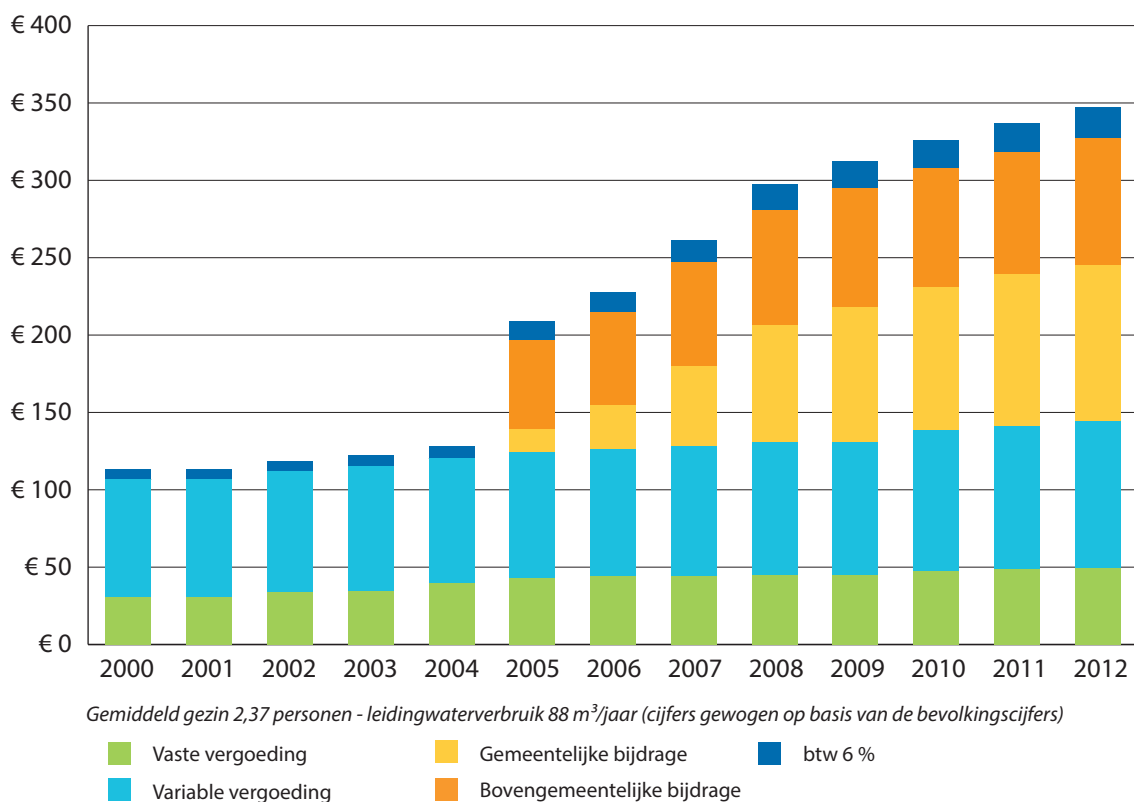
De prijs van leidingwater

‘De prijs van leidingwater’ krijgt ook in deze editie van de Watermeter de nodige aandacht. Zowel de integrale waterfactuur als de drinkwatercomponent en hun evolutie komen uitgebreid aan bod.

Het aandeel van de prijs voor de productie en de levering van drinkwater in de integrale waterfactuur van een gemiddeld gezin bedraagt ook in 2012 gemiddeld 44%. De bijdrage in de gemeentelijke sanering is goed voor 31% en de bijdrage in de bovengemeentelijke sanering is goed voor 25%.

De integrale waterfactuur steeg tussen 2011 en 2012 voor een gemiddeld gezin in Vlaanderen met gemiddeld 3%.

Figuur 4: Evolutie van integrale waterfactuur en haar componenten voor een gemiddeld gezin (2000-2012)

Bron: Watermeter 2012

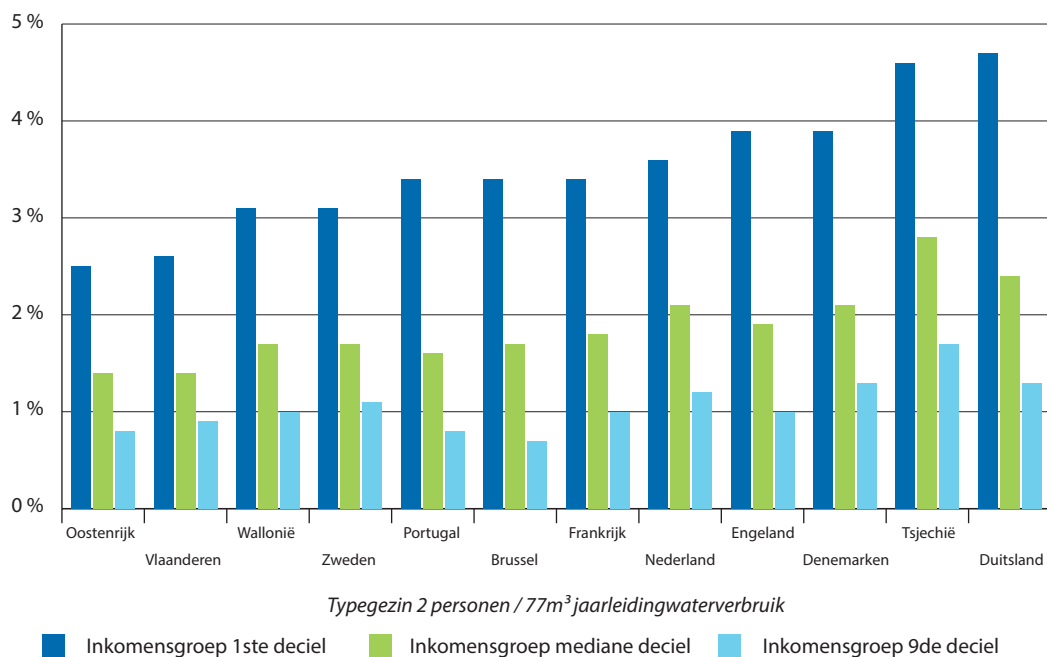
De WaterRegulator heeft ook het aandeel van de waterfactuur in het gezinsbudget nader bekeken. Dit eerste onderzoek heeft uitgewezen dat het aandeel van de waterfactuur in een gezinsbudget niet eenduidig te bepalen is. Afhankelijk van de bron, de manier van bevragen en de voorstellingswijze varieert het aandeel sterk. Deze uiteenlopende resultaten illustreren dat met de nu beschikbare gegevens omzichtig en genuanceerd moet worden omgesprongen. Verder onderzoek is dan ook aangewezen om de betaalbaarheid van de waterfactuur beter in kaart te brengen in Vlaanderen.

Uit verschillende prijsvergelijkingen blijkt wel dat in vergelijking met andere Europese landen en regio's het aandeel van de waterfactuur in het beschikbaar gezinsbudget in Vlaanderen relatief lager ligt.

In Vlaanderen bedraagt het aandeel voor een 2-persoons typegezin gemiddeld 2,6% voor de kleinste inkomens (1ste deciel) en dat is beduidend lager dan in de overige landen en regio's, met uitzondering van Oostenrijk.

Daar ligt dit percentage op 2,5% voor een tweepersoonsgezin. In Duitsland loopt het gemiddelde aandeel voor dat typegezin op tot 4,7% voor de lage inkomens. Voor deze vergelijkingen is nergens rekening gehouden met sociale correcties.

Figuur 5: Overzicht van aandeel waterfactuur over inkomensgroepen in verschillende landen (2012)

Bron: Watermeter 2012

Bedrijfseconomische gegevens

Er is ook heel wat extra bedrijfseconomische informatie opgenomen in de 'Watermeter 2012'. Een balans en een resultatenrekening zijn weergegeven voor de sector, omzetcijfers en investeringen voor drinkwatervoorzieningen zijn beschikbaar per watermaatschappij.

Meer weten: <http://www.vmm.be/water/drinkwater/waterregulator/rapporten-en-adviezen>

3.4.2 Investerings voor publieke watervoorziening 2012

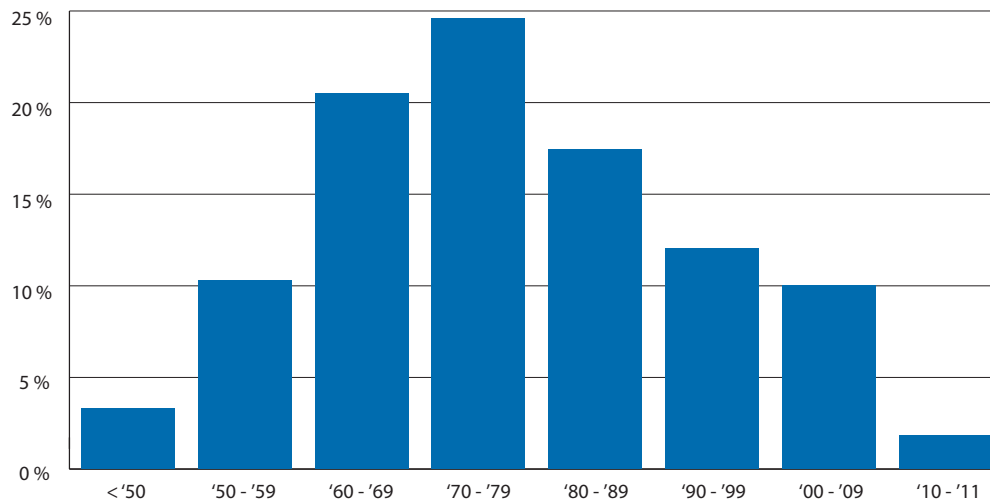
De WaterRegulator brengt in 2013 met het eerste rapport over investeringen door de watermaatschappijen in publieke watervoorziening voor het eerst meer transparantie over dit onderwerp.

Het rapport bevat basisinformatie over investeringen door de watermaatschappijen voor publieke watervoorziening in Vlaanderen. Na een korte beschrijving van de Vlaamse drinkwatersector worden een aantal investeringsgerelateerde aspecten van de bedrijfsvoering van de watermaatschappijen besproken. Vervolgens wordt beschikbaar cijfermateriaal over dit thema gerapporteerd.

Belangrijkste vaststellingen

- De totale lengte van het drinkwaternet in Vlaanderen bedraagt eind 2011 61.738 kilometer. De absolute aangroei van het drinkwaternet in 2011 bedraagt 373 kilometer of 0,6 % van de totale netlengte.
- 47% van de leidingen zijn vervaardigd op basis van kunststof, meer dan 32 % op basis van beton (31% uit asbestcement) en bijna 20% op basis van metaal.
- Het grootste deel van het waterleidingnetwerk (ongeveer 45%) werd aangelegd tussen 1960 en 1980. De weergegeven procenten geven de gewogen situatie in Vlaanderen weer.

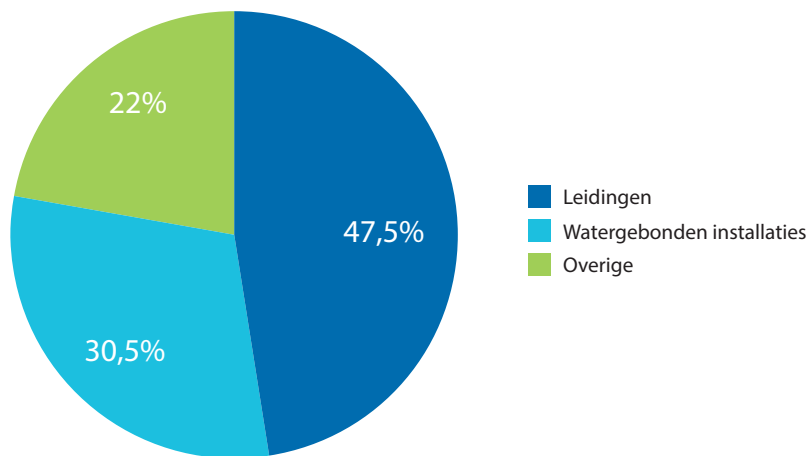
Figuur 6: Procentuele verdeling van het leidingnet per tijdsslot in Vlaanderen

Bron: Investerings voor publieke watervoorziening 2012

- De door de watermaatschappijen gedane investeringen vertonen de laatste jaren een stijgende trend. In Vlaanderen werd in 2011 voor meer dan 150 mln. € investeringen actief in gebruik genomen. Iets minder dan de helft van de totale investeringen gebeurden in het leidingnetwerk. Meer dan 75% van de investeringen voor de wateractiviteit heeft rechtstreeks te maken met productie en levering van water. De watermaatschappijen hanteren verschillende waarderingsregels die hun invloed hebben op de weergegeven cijfers.

Figuur 7: Procentuele verdeling actief in gebruik genomen investeringen (leidingen, watergebonden installaties, overige investeringen) voor de wateractiviteit 2011

Bron: Investerings voor publieke watervoorziening 2012

- Niet alle maatschappijen hebben alle historische informatie over hun leidingen elektronisch beschikbaar. Bepaalde maatschappijen hanteren een falingspredictiemodel op basis waarvan beslist wordt of leidingen al dan niet vervangen worden. Andere maatschappijen, veelal de kleinere, hanteren bepaalde vastgelegde procedures. Er kan worden gesteld dat het gebruikte materiaal, het aantal vastgestelde breuken en de ondergrond de belangrijkste criteria zijn bij het bepalen van de levensduurte van een leiding. De leeftijd van de infrastructuur en de kennis over de levensduurte worden meegenomen in de beslissing om infrastructuur al dan niet te vervangen.

Besluit

Uit analyse van de reeds beschikbare cijfers kan algemeen besloten worden dat de investeringen door de watermaatschappijen de laatste jaren een stijgende trend vertonen. Het grootste deel van het leidingnet dat vandaag in gebruik is, werd aangelegd tussen 1960 en 1980. Verwacht wordt dat er de komende jaren toenemende vervangingsinvesteringen in dit leidingnet en de bijhorende infrastructuur noodzakelijk zullen zijn. Niet alle maatschappijen beschikken echter over gedetailleerde cijfers over de staat van hun net. Het opmaken van gedetailleerde plannen teneinde de financiële gevolgen hiervan op voorhand voldoende te kunnen inschatten is essentieel opdat ook op middellange termijn een redelijke prijs van water gehandhaafd kan blijven.

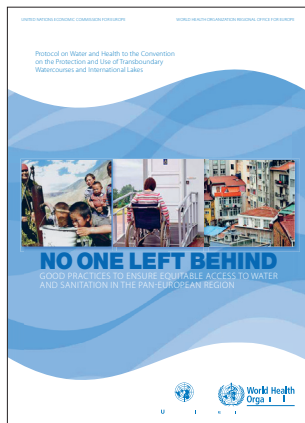
In dit rapport wordt ook dieper ingegaan op het verschillende investeringsbeleid van de watermaatschappijen. Het is van belang om voldoende te blijven investeren in de publieke watervoorziening. Investerings benadrukken en anderzijds focussen op verlaging van de werkingskosten (waaronder de kost voor onderhoud) kan het risico inhouden dat watermaatschappijen te veel gaan investeren terwijl dit misschien niet steeds de beste oplossing is. Preventief onderhoud kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat leidingen en installaties langer meegaan waardoor de kost voor de maatschappij op langere termijn lager ligt. Het is daarom uitermate belangrijk dat watermaatschappijen werk maken van een doorgedreven investeringsbeleid, waarbij met alle belangrijke aspecten op korte en lange termijn rekening gehouden wordt.

Meer weten: <http://www.vmm.be/water/drinkwater/waterregulator/rapporten-en-adviezen>

3.5 Internationale samenwerking - Expertgroep 'Equitable Access'

Het 'UNECE Protocol on Water and Health' bepaalt dat de bevolking moet worden voorzien van een voldoende – zowel in kwantiteit als in kwaliteit – billijke toegang tot water en sanitaire voorzieningen (= Equitable Access). Speciale aandacht moet daarbij gaan naar de zwaksten. In 2010 erkenden de Verenigde Naties de toegang tot water en sanitatie als een mensenrecht.

De WaterRegulator nam in 2010 en 2011 reeds deel aan de expertgroep 'Equitable Access', samengesteld en georganiseerd door de United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) en de World Health Organisation Regional Office for Europe (WHO-Europe) en werkte mee aan het samenstellen van het document 'No One Left Behind, Good practices to ensure equitable access to water and sanitation in the pan-European region'¹.

Aan de hand van een aantal goede praktijkvoorbeelden worden in dit document drie kritische factoren belicht die een eerlijke toegang tot water en sanitaire voorzieningen moeten waarborgen in de Pan-Europese regio, met name:

- het verminderen van de geografische verschillen;
- het overwinnen van de belemmeringen voor kwetsbare en gemarginaliseerde groepen
- het aanpakken van de betaalbaarheid

In 2012 werd een nieuwe expertgroep samengesteld om aansluitend en ter vervollediging van het goede praktijkendocument een 'progress monitoring tool' te ontwikkelen in de vorm van een score-card.

De WaterRegulator maakt ook deel uit van die nieuwe expertgroep en heeft ook meegewerkt aan de vervolpublicatie 'Equitable Access Score-card, supporting policy processes to achieve the human right to water and sanitation.'

De Equitable Access Score-card bouwt voort op dezelfde drie beleidsprioriteiten. Het is de bedoeling om naast de goede praktijkvoorbeelden ook een analytische tool aan te reiken om beleidsmakers en andere belanghebbenden te helpen om in eerste instantie de eigen heersende toestand omtrent de toegang tot water en sanitaire voorzieningen in kaart te brengen (nulmeting), vervolgens de prioriteiten te identificeren en relevante maatregelen te nemen. Via een proces van zelfevaluatie kan dan met de score-card de vooruitgang (ten opzichte van de nulmeting) opgevolgd en geëvalueerd worden.

De publicatie bevat aanbevelingen over hoe het zelfevaluatieproces te plannen, en geeft concrete voorbeelden van de voordelen van het gebruik van de score-card. Alle partijen betrokken bij het 'Protocol on Water and Health' en alle andere belanghebbenden worden uitgenodigd om de Equitable Access Score-card te gebruiken om de definitie van de doelstellingen te ondersteunen om zo de bestaande leemten in de toegang tot water en sanitaire voorzieningen te overbruggen en het mensenrecht op water en sanitaire voorzieningen te realiseren. Het document is gepubliceerd eind 2013².

¹ Publicatie te verkrijgen op <http://www.unece.org/index.php?id=29170>

² Publicatie te verkrijgen <http://www.unece.org/index.php?id=34032>

3.6 Overzichten

3.6.1 Publicaties

Datum publicatie	Rapport	Omschrijving
26/02/2013	Watermeter 2012	Statistisch overzicht van de drinkwaterproductie en -levering in Vlaanderen van bron tot kraan.
19/03/2013	Investerings voor publieke watervoorziening 2012	Basisinformatie over investeringen door de watermaatschappijen voor publieke watervoorziening in Vlaanderen.
5/07/2013	Watermeter 2012 (English version)	This report provides a statistical overview of drinking water production and supply in Flanders from source to tap.
5/07/2013	Activiteitenverslag 2012	Bespreking van de in 2012 uitgevoerde activiteiten
27/09/2013	Analyse kostenloze levering drinkwater 2013	In dit rapport wordt de kostenloze levering van drinkwater vergeleken met de kostenloze levering van elektriciteit. Ook de effectiviteit van de maatregel wordt geanalyseerd.

3.6.2 Uitbestede onderzoeken

Datum	Omschrijving
21/12/2012	VMM.Reg.2012.02 - Onderzoek naar een uniforme tariefstructuur voor drinkwaterproductie en -levering in Vlaanderen
31/12/2012	VMM.Reg.2013.01 - Boekhoudkundige expertise bij het uitwerken van verdere afspraken tussen de VMM en de drinkwatermaatschappijen over de aanlevering van financiële gegevens.
20/12/2013	VMM.Reg.2013.02 - Haalbaarheidsstudie naar mogelijkheden voor het implementeren van de adviseringsrol van de WaterRegulator bij investeringsplanningen van de watermaatschappijen.
26/12/2013	2013/03502 - Marktbevraging tariefstructuur drinkwater

3.6.3 Adviezen

Datum	Advies	Omschrijving
15/05/2013	2013-1 Advies bij het Besluit 'operationele' openbare dienstverplichtingen drinkwater	Advies bij het voorontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 december 2002 houdende reglementering inzake kwaliteit en de levering van water, bestemd voor menselijke consumptie, wat betreft het opleggen van openbare dienstverplichtingen met betrekking tot risicobeheer, crisisbeheer en leveringszekerheid.
17/07/2013	2013-2 Advies bij het Besluit 'sociale' openbare dienstverplichtingen drinkwater	Advies met betrekking tot het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 1997 betreffende de samenstelling en de werking van de lokale adviescommissie omtrent de minimale levering van elektriciteit, gas en water en van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoering van de saneringsverplichting en het algemeen waterverkoopreglement.

Meer weten ?

Surf naar <http://www.vmm.be/water/drinkwater/waterregulator>
voor meer informatie en publicaties.

Specifieke vragen kunt u stellen via waterregulator@vmm.be.

